

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у березні 2021 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

Шевченківські дні

В Україні

Т. Шевченко за поданням МЗС України став світовим рекордсменом за кількістю пам'ятників, встановлених культурному діячу. «Книга рекордів України» зафіксувала, що у світі встановлено 1167 пам'ятників Кобзареві: 99 монументів – у 44-х країнах світу та 1068 – на території України.

У 207-му річницю з дня народження Т. Шевченка Посольство США в Україні презентувало відео, у якому нагадало про зв'язки Кобзаря зі США та дружбу з афроамериканським актором Айорою Олдріджем. Оповідачем виступив заступник аташе з питань освіти та культури Скот Вітмор.

За сприяння Міжнародного фонду «Відродження» (Україна – США) у Національному музеї Тараса Шевченка можна було ознайомитися з виставковим проектом «Шевченко мовою міста», який розповідає про місто ХІХ ст., його мешканців і про Тараса Григоровича. Проект було представлено торік у листопаді.

За кордоном

9 березня мери Флоренції і Києва – Даріо Нарделла та В. Кличко – урочисто відкрили в центрі італійського міста пам'ятник Т. Шевченку. Тож, як зазначив Даріо Нарделла, Київ і Флоренція стали ще ближчими у своїй співпраці та побратимстві. На церемонії відкриття також були присутні народні депутати, які входять до групи дружби «Україна – Італія». Монумент встановили на площі перед однією з найбільших бібліотек Флоренції – *Biblioteca delle Oblate*. Над бронзовою скульптурою працював творчий колектив у складі О. Пінчука, Б. Томашевського і В. Шолудька. Пам'ятник було виготовлено коштом меценатів і подаровано Києвом мерії Флоренції.

Також 9 березня в приміщенні Інституту перекладу Алжирського університету було відкрито меморіальну дошку на честь Т. Шевченка та проведено урочистий захід. Подію ініціювало Посольство України в Алжирі спільно з уні-

верситетом «Алжир 2» у рамках поглиблення українсько-алжирського культурно-гуманітарного співробітництва.

Власне, 207-му річницю з дня народження та 160-річчя з дня смерті Т. Шевченка відзначили українські посольства та громади у різних країнах світу. Зокрема традиційні пам'ятні заходи із покладанням квітів до пам'ятників Кобзарю відбулися у Копенгагені (Данія), Вільнюсі (Литва), Ризі (Латвія), Празі (Чехія), Штаніелі (Словенія, тут також вшанували пам'ять перекладача Шевченкових творів словенською мовою Йоже Абрама), Варшаві, Ольштині, Білому Борі (Польща), Софії (Болгарія), Скоп'є (Північна Македонія), Анталії (Туреччина), Єревані (Вірменія), Актау (Казахстан), Ташкенті (Узбекистан), Пекіні (КНР), а також Берліні, де українська громада відвідала Шевченкову вербу на березі Шпрее (Німеччина). У США пам'ять великого українця вшанували низкою різнопланових заходів. 7 березня в Лос-Анджелесі за підтримки Українського культурного осередку міста український театр «Гармонія» представив виставу «Музи великого генія». 9 березня Український конгресовий комітет Америки (відділення в Іллінойсі) презентував відеопроєкт «Шевченко і Майдан». 13 березня Наукове товариство ім. Шевченка у США, Українська вільна академія наук та Український науковий інститут Гарвардського університету провели в онлайн-форматі ХІ Наукову Шевченківську конференцію «Тарас Шевченко в спогадах». Своєю чергою Наукове товариство ім. Шевченка в Канаді організувало 18 березня віртуальну лекцію професора Гарвардського університету Григорія Грабовича «Канонічний образ Шевченка і спогади про поета». А музичний колектив «Кресцендо» (*Crescendo Music Group*) з Торонто провів 14 березня онлайн-концерт «Вшановуємо Тараса Шевченка». 26 березня Генеральне консульство України у Гамбурзі спільно з Об'єднанням українських організацій у Німеччині та Асоціацією українців Північної Німеччини організувало мультимедійну онлайн-лекцію Р. Теліпського «Монументальна Шевченкіана». Українці Об'єднаних Арабських Еміратів провели в Дубаї VI Громадські Шевченківські читання. Тимчасом Посольство України в Японії спільно з Японсько-українською культурною асоціацією міста Нагоя організувало Шевченківські онлайн-читання. Віртуальні читання під назвою «Шевченко сучасний» також провели українці Південної півкулі. ГО «Українська ініціатива в Чеській Республіці» створила відеопроєкт, у якому висвітлюється зв'язок митця з Чехією. Зокрема ролик нагадує, що нецензуроване видання «Кобзаря» було вперше надруковане у Празі в 1876 році. Своєю чергою Посольство України в Індії підготувало відеопроєкт «Тарас Шевченко. «Заповіт» мовами країн Південної Азії», до якого долучилися закордонні українці та небайдужі громадяни Індії, Непалу та Шрі-Ланки. Твір пролунав одразу 12 мовами країн Південної Азії (гінді, маратхі, урду, гуджараті, тамільською та ін.), якими спілкуються понад півтора мільярда людей. Крім того, українці Індії створили відео «Т. Г. Шевченко. Любов, яка підтримує все життя». У Будапешті (Угорщина) учні Освітньо-мистецького центру Української асоціації «Єдність» представили відеопроєкт «Наш Шевченко». 9 березня Українське товариство Киргизької Республіки «Берегиня» провело святкову зустріч за участі Надзвичайного та Повноважного Посла України в Киргизстані В. Жовтенка. Тимчасом Громада українців Лівану

організувала онлайн-зустріч «Любові пам'ять незабутня», присвячену інтимній ліриці Шевченка. Крім того, Громада українців Лівану запустила флешмоб «Мій Кобзар». А Спілка українок Росії ініціювала в соціальних мережах проєкт «Кобзар у світлинах».

Загальні питання

В Україні

18 березня у Києві відбулася офіційна зустріч президентів України та Литви – В. Зеленського і Гітанаса Науседи. Глави держав поспілкувалися у форматі віч-на-віч та провели 13-те засідання Ради Президентів України і Литовської Республіки. Під час засідання сторони обговорили низку важливих питань, серед яких діяльність Кримської платформи, посилення двосторонньої співпраці у сфері молодіжної політики, освіти, культури й туризму тощо. За результатами переговорів укладено низку двосторонніх документів. Зокрема міністри культури О. Ткаченко та Сімонас Кайріс підписали Програму співробітництва між Міністерством культури та інформаційної політики України та Міністерством культури Литовської Республіки. Домовленість спрямовано на забезпечення подальшого розвитку українсько-литовського культурного співробітництва у таких сферах, як театральне, музичне, хореографічне, образотворче та аматорське мистецтво, кіно, література, креативні індустрії, бібліотечна та музейна справи, охорона й раціональне використання пам'яток та інших об'єктів культурно-історичної спадщини. Крім того, у рамках офіційного візиту президент Литви українською мовою виступив зі зверненням до депутатів Верховної Ради України, згадавши про спільне історичне минуле та спільних героїв. Високоповажний гість також зустрівся з Предстоятелем Православної церкви України митрополитом Епіфанієм і обговорив релігійну ситуацію в нашій країні та систематичне порушення прав релігійних громад ПЦУ й загалом прав людини в тимчасово окупованому Росією Криму та окремих районах Донбасу. Поряд із низкою ділових заходів Гітанас Науседа разом із дружиною Діаною відвідав пам'ятні та культурні місця Києва. У супроводі офіційної делегації Литви президентське подружжя завітало до Києво-Печерської лаври, з якою переплітається історія великих князів литовських і князів Острозьких. Зокрема гості ознайомилися з проєктом відновлення надгробка князю Костянтину Острозькому в Успенському соборі (зруйнований у 1941 році), яким опікується Благодійний фонд «Корона князів Острозьких» у співпраці з Посольством Литовської Республіки в Україні, Національним заповідником «Києво-Печерська лавра» та «Творчою майстернею Сидорука і Крилова». Також президент та перша леді Литви відвідали Національний музей Голодомору-геноциду та вшанували пам'ять загиблих учасників Революції Гідності. Окремо відбулася зустріч перших леді України та Литви, котрі завітали до Національного художнього музею України. О. Зеленська ознайомила Діану Науседієне з культурним надбанням нашої країни. Зокрема з роботами українського художника-авангардиста О. Богомазова, які планують цьогоріч відправити на виставку до Литовського національного художнього музею.

31 березня перші леді України та Франції – О. Зеленська і Бріджит Макрон – у режимі відеоконференції обговорили пріоритетні теми співпраці. Серед них – досягнення цілей «Партнерства Біарріц» (міжнародної ініціативи рівних прав і можливостей для всіх), зміцнення українсько-французьких культурних зв'язків і подальше впровадження україномовних аудіогідів у Франції. Учасниці домовилися продовжувати тісний діалог з питань культурних проєктів та рівності.

19 березня відбулася онлайн-зустріч міністра культури та інформаційної політики України О. Ткаченка з міністром культури і демократії Королівства Швеція Амандою Лінд. Сторони обговорили низку актуальних питань: створення Міжнародного центру протидії дезінформації на базі РНБО і Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при МКІП; археологічний проєкт Полтавського музею «Поле Полтавської битви»; перспективу запуску україномовних гідів у шведських музеях; демонстрацію пов'язаних із історією України пам'яток, які зберігаються в Швеції, на виставці до 30-річчя незалежності нашої країни тощо.

Міністерство закордонних справ України розробило і затвердило Стратегію публічної дипломатії та Комунікаційну стратегію. Обидва документи затверджено рішенням Колегії МЗС від 24 березня. При цьому Стратегія публічної дипломатії вперше в єдиному документі систематизує ключові меседжі, аудиторії, формати та канали комунікацій задля просування у світі позитивного іміджу нашої країни. У документі визначено сім напрямів публічної дипломатії, за якими МЗС та інші зацікавлені сторони формуватимуть привабливий образ України в очах міжнародної спільноти, а саме: культурний, експертний, економічний, кулінарний, цифровий, науково-освітній та спортивний. Втілюватимуть ці напрями за допомогою чотирьох принципів: проєктного менеджменту, поваги до культурного розмаїття, інноваційності та людиноцентричності. Ухвалена стратегія розрахована на 2021–2025 рр.

Своєю чергою Український інститут 24 березня розпочав серію публічних презентацій дослідження сприйняття України за кордоном, реалізованого у партнерстві з Міжнародним фондом «Відродження» (Україна – США). Це комплексний проєкт, який уперше досліджує ставлення та очікування іноземних аудиторій до України, її культури та можливостей співпраці, їхню обізнаність із сучасною культурою і культурною спадщиною нашої держави. Загалом дослідження охопило сім країн: Францію, Німеччину, Польщу, США, Японію, Туреччину й Угорщину. Із дослідженнями можна ознайомитися на сайті організації. Результати досліджень дозволять визначити найбільш затребувані формати проєктів культурної дипломатії на двосторонньому рівні та ефективніше розробляти плани роботи Українського інституту у 2021–2024 рр.

12–22 березня ГО «Об'єднання родичів політв'язнів Кремля» за підтримки Посольства Великої Британії в Україні, Європейського фонду за демократію та агенції *Port.agency* організувала в Музеї історії міста Києва виставку «CRIMEA is HERE». Її мета – актуалізувати тему Криму та українських політв'язнів у Росії. До експозиції увійшли роботи митців, які народилися і жили

в Криму: М. Куликовської, О. Ковальової, В. Ведути, В. Фоменка і дуету *Krolikowski Art*.

26 березня на базі Центру сучасної культури у Дніпрі відкрився поп-ап хаб «Дому Європи». Упродовж двох місяців тут проходитимуть презентації програм і грантів від Європейського Союзу, воркшопи, концерти, дискусії та кінопокази. Діяльність хабу зосереджено на креативних індустріях, медіа, освіті, роботі з молоддю, темі інновацій, соціального підприємництва тощо. Кульмінацією цієї тимчасової резиденції стане фестиваль *House of Europe*, який заплановано на 15–16 травня.

За кордоном

25 березня у Ватикані відбулася зустріч Папи Римського Франциска з прем'єр-міністром України Д. Шмигалем. Учасники обговорили двосторонні відносини між Святим Престолом та Україною, гуманітарні питання, зокрема ініціативу «Папа для України» обсягом 16 млн євро, та військову агресію на сході нашої країни. Того ж дня Д. Шмигаль зустрівся з державним секретарем Ватикану кардиналом П'єтро Пароліном у супроводі секретаря з міждержавних відносин Святого Престолу архієпископа Пола Річарда Галлахера.

Вшанування пам'яті

До 77-х роковин з дня смерті священника УГКЦ Омеляна Ковча 25 березня у Любліні (Польща) на Дорозі мучеників Майданека встановили гранітний монумент цьому українському гуманісту, відомому як «парох концтабору Майданек». Під час Другої світової війни він рятував євреїв, українців і поляків, за що у 1942 році був ув'язнений. Та навіть у концтаборі до кінця своїх днів Омелян Ковч продовжував виконувати душпастирську службу серед ув'язнених різних конфесій та національностей. У 2001 році Папа Римської проголосив його блаженним священномучеником. А у 2018 році Рада польського міста Любліна одноголосно постановила спорудити отцю пам'ятник. Проектом опікувався Громадський комітет із вшанування пам'яті Блаженного Священномученика Омеляна Ковча при УКГЦ. Виготовленням монумента займалися київський скульптор О. Дяченко та архітекторка М. Дяченко. У зв'язку із погіршенням пандемічної ситуації урочисте відкриття перенесли.

Інформаційна безпека

В Україні

11 березня при Раді національної безпеки та оборони України було створено Міжнародний центр протидії дезінформації. А 31 березня відбулася презентація Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки Міністерства культури та інформаційної політики України. Обидві новостворені інституції зосередяться на протидії дезінформації та підвищенні медійної грамотності громадян. Центри співпрацюватимуть між собою, а також взаємодіятимуть із закордонними організаціями. Зокрема Міжнародний центр протидії дезінформації координуватиме свою роботу з *European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats* (включає дев'ять держав: США, Велику Британію,

Францію, Німеччину, Швецію, Польщу, Фінляндію, Латвію і Литву; штаб-квартира у Гельсінкі). Також за підсумками ХХІХ засідання Консультативного комітету президентів України і Республіки Польща, яке відбулося 29 березня, було домовлено про налагодження взаємодії профільних експертів обох країн у рамках роботи цього центру. Своєю чергою Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки комунікуватиме з подібними міжнародними центрами, які діють у країнах Балтії, Чехії, Фінляндії та на рівні Європейського Союзу.

25 березня Міністерство культури та інформаційної політики України спільно з Центром демократії та верховенства права організувало вебінар «Як Фінляндії вдалося? Секрети фінського успіху впровадження медіаграмотності». Варто зазначити, що вже декілька років поспіль Фінляндія очолює європейські рейтинги з медіаграмотності. Під час заходу представники Фінського національного аудіовізуального інституту розповіли про історію, ключові концепції та ефективні підходи медіаосвіти у Фінляндії, а також про досвід створення національної програми з медіаграмотності та впровадження освітніх ініціатив для різних вікових груп. У вебінарі також узяв участь заступник міністра культури та інформаційної політики Т. Шевченко.

22–29 березня в Україні тривав Європейський тиждень цифрової грамотності, у рамках якого Міністерство цифрової трансформації провело комунікаційну та освітню кампанію. Темі заходів стосувалися базових цифрових навичок та медіаграмотності, кодування, *STE(A)M* та штучного інтелекту, цифрової культурної спадщини тощо. Європейський тиждень цифрової грамотності – це щорічна кампанія, яка з 2010 року проходить по всій Європі з метою навчити людей цифрових навичок.

5 березня за підтримки Національного демократичного інституту (*NDI*, США) стартував новий проєкт з протидії дезінформації та негативним наративам як її елементу «Ukraine Explained/Пояснюємо Україну». Його реалізують 5 громадських організацій: Український кризовий медіацентр, *Euromaidan Press*, *StopFake*, *Texty.Org.Ua* та Інтерньюз-Україна. Проєкт передбачає розповіді про успіхи та здобутки України та українців у найрізноманітніших форматах – від лонгвідів до відеороликів та подкастів, як українською, так і англійською мовами.

27 березня ГО «Україна – 2050» (президент Євген Чолій) провела онлайн-тренінг для учасників своєї Постійної міжнародної місії медіамоніторингу щодо дезінформації відносно України та української діаспори. Місія здійснюватиме моніторинг засобів масової інформації, соціальних мереж та інших інформаційних ресурсів у різних країнах світу щодо неправдивої інформації відносно України, аналізуватиме результати цього моніторингу та вживатиме заходи для протидії такій дезінформації. До ініціативи долучилося понад 100 осіб із 41-ї країни, які здійснюватимуть моніторинг 31-ю мовою.

Закордонне українство В Україні

За підтримки Канадсько-української мистецької фундації 13–16 березня в Національному музеї у Львові ім. А. Шептицького діяла мультимедійна вистав-

ка «Художники-дипломати – перехресні стежки». До експозиції увійшли картини митців, які в різний час і з різних причин виїхали з України, проте наскрізно демонстрували українськість у своїй творчості й стали амбасадорами української культури в Європі, США, Канаді, Аргентині та Венесуелі. Це, зокрема, Софія Зарицька, Олександр Грищенко, Любослав Гуцалюк, Володимир Макаренко, Борис Крюков, Галина Мазепа та ін. Частина картин демонструвалася способом цифрового подання.

26 березня Національний музей Голодомору-геноциду провів онлайн-розмову про книгу мемуарів українки з Нової Зеландії Марії Креховець «Через вогонь над водою». Книга розповідає про початок ХХ ст. в Україні, національно-визвольний рух, Голодомор та переселення за тисячі кілометрів від Батьківщини. Спікеркою заходу виступила видавець спогадів, віцепрезидентка Світового Конгресу Українців в Південній півкулі Наталія Пошивайло-Таулер.

За кордоном

20 березня Конгрес українців Естонії провів онлайн-презентацію книги літературознавця та журналіста О. Кудріна «Ліна Костенко», присвяченої життю і творчості видатної української поетеси, яка напередодні відсвяткувала свої 91-ші уродини. Вступне слово на заході виголосила Надзвичайний та Повноважний Посол України в Естонії М. Беца.

27 березня з нагоди Міжнародного дня театру Надзвичайний та Повноважний Посол України у Фінляндській Республіці О. Діброва привітала творчі колективи Українського театру у Фінляндії та новоствореної філії театру у м. Турку з професійним святом, а також вручила почесні відзнаки режисеру й акторам вистави «Зона» за п'єсою П. Ар'є.

23 березня Генеральний консул України у Кракові В. Войнаровський під час робочої поїздки у Ченстохов Сілезького воєводства обговорив з президентом міста Кшиштофом Матияшиком низку актуальних питань. Серед іншого йшлося про забезпечення культурно-освітніх потреб численної української громади міста.

Канадсько-українська мистецька фундація провела цього місяця одразу дві події: 7 березня – онлайн-читання з українським поетом, прозаїком і перекладачем В. Махном (нині мешкає у Нью-Йорку) в рамках проєкту «Сучасна українська література в діаспорі та еміграції»; 21 березня – відкриття в Торонто виставки українського художника Канади П. Лопати «Ікони – вікна до неба». А 27 березня Едмонтонський осередок Наукового товариства ім. Шевченка у Канаді організував на *Zoom*-платформі виступ дослідниці М. Єгорченко із доповіддю «Василь Стус у діалогах про поетичну творчість».

26 березня Український культурний центр *SLAVA* презентував у Аделаїді (Австралія), в бібліотеці *City of Mitcham*, виставку великих українських писанок. Інсталяція діяла до 22 квітня.

27 березня в Алжирі, у приміщенні благодійної асоціації *Caritas*, місцева українська громада за інформаційної підтримки Посольства України в АНДР провела весняний ярмарок українських народних ремесел та дегустаційний салон традиційної української кухні.

Мистецькі заходи В Україні

8–14 березня в Україні вчетверте відбувся *HeForShe Arts Week* – мистецький марафон, який об'єднує музеї, галереї, кінотеатри та інші артінституції навколо теми гендерної рівності та прав людини. Цього року структура «ООН Жінки» оголосила темою Міжнародного жіночого дня «Жіноче лідерство», тож Тиждень мистецтв 2021 було присвячено видатним українським мисткиням. Марафон пройшов під гаслом «Палаю-надихаю». До календаря *HeForShe Arts Week 2021* увійшло понад 20 партнерських подій: вистави, кінопокази, інсталяції, лекції, дискусії, виставки, відеомапінг тощо. Марафон охопив Київ, Дніпро, Львів, Чернівці, Житомир, Сєверодонецьк, Одесу та Соледар, а також віртуальний формат. Ключова подія Тижня мистецтва – *Премія Women in Arts*, заснована у 2019 році ООН Жінки в Україні спільно з Українським інститутом. Цьогоріч у номінації «Жінки у візуальному мистецтві» перемогла художниця А. Клейтман; «Жінки в музиці» – О. Линів; «Жінки в театрі» – Т. Трунова; «Жінки в кіно» – І. Цілик; «Жінки в літературі» – С. Андрухович; «Жінки в культурному менеджменті» – Ю. Федів; «Жінки в культурній журналістиці, критиці та дослідженнях» – В. Балдинюк; «Особлива відзнака» – В. Бурлакова. На підтримку незалежної щорічної премії *Women in Arts* 13 березня відбулася онлайн-прем'єра документальної стрічки про життєвий та професійний шлях її цьогорічних лауреаток – «Жінки, що грають в ігри» Н. Парфан.

Музика В Україні

Під почесним патронатом Міністерства культури та національної спадщини Польщі відбувся II Міжнародний інструментальний дистанційний конкурс ім. І. Я. Падеревського, приурочений до 80-х роковин з дня смерті композитора та проведений 26–28 березня у Вінниці в змішаному форматі. До складу конкурсного журі увійшли польські та українські музиканти та викладачі: Марек Шлезер і Пьотр Ружанський із Краківської музичної академії ім. К. Пендерецького; Маріуш Деревецький і Пьотр Неведзьял із Познанської музичної академії ім. І. Я. Падеревського; перша скрипка симфонічного оркестру Краківської філармонії ім. К. Шимановського Йоанна Конажевска; солістка Львівської національної філармонії, артистичний директор міжнародного музичного фестивалю «Відкриваємо Падеревського» М. Гумецька; соліст Національного ансамблю солістів «Київська Камерата» К. Бондар; викладач Одеської національної музичної академії ім. А. Нежданової П. Купін. Окрім конкурсних прослуховувань, усі охочі мали змогу пройти віртуальні майстер-класи «Робота над фортепіанним ансамблем» від Марєка Шлезера і Пьотра Ружанського, а також із гри на скрипці від Маріуша Деревецького. Кульмінацією цьогорічного проекту став гала-концерт за участі членів журі «Браво, маестро!», який відбувся 30 березня у Вінницькій обласній філармонії і транслювався онлайн. Спонсором конкурсних нагород виступило Генеральне консульство Республіки Польща у Вінниці. Додаткові нагороди також призначили Національний банк Польщі та Польська фабрика цінних паперів у співпраці з Польською поштою

(ними стали срібні колекційні монети з серії «Історія польської розважальної музики – Кшиштоф Комеда» і пам'ятні поштові марки, присвячені І. Я. Паде-ревському).

26 березня скрипаль Гернот Вінішхофер (Австрія) та київський піаніст Д. Яворський виступили з Концертом скрипкової музики в рамках ХХ Міжнародного фестивалю класичної музики «Сіверські музичні вечори», який традиційно приймав Чернігівський обласний філармонійний центр фестивалів та концертних програм. Ювілейний форум присвятили 250-річчю з дня народження Людвіга ван Бетховена.

15 березня було підбито підсумки II Всеукраїнського конкурсу молодих композиторів ім. Б. Лятошинського, що проходив у рамках *Фестивалю Kharkiv Music Fest 2021*. Конкурсні роботи оцінювало міжнародне журі: Еугеніуш Кнапик (Польща), Олександр Грінберг (Німеччина), А. Загайкевич і О. Щетинський (Україна). Перше місце у молодшій групі посів А. Любченко (м. Київ) за твір «Зі збірки “Палімпсести”» на вірші В. Стуса, а в старшій групі – А. Мокану (м. Київ/Мадрид) за твір «Іфігенія в Тавриді» на вірші Лесі Українки.

1 березня за підтримки Польського Інституту у Києві в Національній філармонії України було організовано традиційний щорічний концерт до дня народження композитора – «Присвята Фридеріку Шопену». Твори митця виконали вихованці Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату ім. М. Лисенка. А 11 березня у головній філармонії країни за сприяння Посольства Аргентини в Україні в Колонному залі ім. М. Лисенка відбувся концерт «П'яцолла – 100!», присвячений сторіччю від дня народження легендарного аргентинського композитора та виконавця. Найпопулярніші твори маестро пролунали в аранжуванні баяніста, композитора і диригента В. Самофалова; виконавці – М. Віхляєва (піаніно), К. Бондар (скрика), Н. Стець (контрабас). Захід транслювався онлайн.

Тринадцять авторів з України та Польщі презентували свої твори на технологічній платформі *Pandemic Media Space*, реалізованій за підтримки Програми ЄС «Дім Європи». Серед них – Моніка Шпирка, Конрад Генца, Міхал Яноха, Теонікі Рожинек, А. Стук, О. Мануляк, О. Костюк та ін. У час пандемії майданчик став інструментом для створення особливих проєктів, присвячених музиці та медіамистецтву.

За кордоном

5–7 березня у Нью-Йорку в онлайн-форматі відбувся II Фестиваль української сучасної музики, організований Українським інститутом у партнерстві з громадською організацією *Razom for Ukraine* (США). Тема цьогорічної події – «Голоси через покоління» – присвячена 30-й річниці незалежності України. Програма складалася з трьох концертів: «Нове тисячоліття», на якому можна було ознайомитися з творами молодшої генерації українських композиторів; «Київський авангард» презентував музику 1960-х рр.; «Електроакустичні голоси» під кураторством композиторки А. Загайкевич. Окрім музичної програми, з презентаціями виступили українські музикознавці. Директоркою фестивалю другий рік поспіль стала Лія Бетстоун.

Хореографічне мистецтво В Україні

Національний балет Грузії «Сухішвілі» провів гастрольний тур Україною, який охопив Київ, Львів, Луцьк, Вінницю, Полтаву, Кременчук і Харків. При цьому в столиці артисти виступили на сцені Національного палацу мистецтв «Україна».

Театр В Україні

У березні розпочав роботу Український національний центр Міжнародної асоціації театрів для дітей та юнацтва (*ASSITEJ*, штаб-квартира в Копенгагені, Данія). Зокрема представники Українського національного центру *ASSITEJ* взяли участь у освітній програмі *XX Всесвітнього конгресу ASSITEJ*, який проходив у змішаному форматі з 22 березня по 1 квітня. Фундаторами українського осередку виступили ГО «Творчий дім» (Київ), Перший академічний український театр для дітей та юнацтва (Львів), Хмельницький обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Старицького, Одеський театр юного глядача ім. Олеші, І. Запольська, Ю. Мисак, Д. Гусаков і Л. Штекель. Асоціація об'єднує національні центри, професійні мережі та окремих осіб із майже 100 країн задля обміну знаннями та сучасними практиками в галузі театру для дітей та юнацтва, а також сприяння реалізації мистецьких, культурних і освітніх прав дітей і молоді по всьому світу.

За кордоном

Український режисер А. Жолдак, французький драматург Жорж Бану і швейцарський диригент Тіт Енгель поставили новий проєкт для Ліонської опери (Франція). Митці об'єднали свої інтерпретації опери угорського композитора Б. Бартока «Замок герцога Синя борода» і казки Шарля Перро, яка лежить в основі опери, і створили диптих «Замок герцога Синя борода» та «Аріана і Синя борода». Це дві радикальні, інтенсивні й чуттєві постановки, що дозволяють сприйняти один і той самий твір у різний спосіб. Прем'єра вистав відбулася онлайн 26 березня у рамках фестивалю Ліонської опери.

Кіно В Україні

За підтримки Посольства Швеції в Україні, Державного агентства України з питань кіно та Українського культурного фонду з 26 березня по 4 квітня у віртуальному форматі проходив *XVIII Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA*. Партнерами форуму виступили: Посольство США в Україні, Представництво ЄС в Україні, Британська Рада, Гете-Інститут (Німеччина), Австрійський культурний форум, Польський Інститут у Києві та інші інституції. Головним майданчиком заходу стала платформа *DocuSpace.org*, на якій можна було переглянути майже 100 кінокартин з різних куточків світу, а також долучитися до дискусій та майстер-класів. Цьогорічний фестиваль відбувся під гаслом «Повне одужання» та був присвячений праву

людини на здоров'я. Форум відкрила стрічка Александра Нанау «Колектив» (Румунія – Люксембург). До конкурсних програм увійшли стрічки з 27-ми країн (враховуючи країни копродукції): США, Канади, Венесуели, Великої Британії, Італії, Іспанії, Австрії, Угорщини, Фінляндії, Ізраїлю, Палестини, Лівану, Ірану тощо. Головну нагороду конкурсу DOCU/СВІТ здобула стрічка Саломе Джаші «Приборкання саду» (Швейцарія – Німеччина – Грузія). Особливу відзнаку конкурсу DOCU/СВІТ, а також приз глядацьких симпатій отримала картина Елеонор Вебер «А ночі вже більше не буде» (Франція). Фільм Пауля Шойфлера «Океан» (Німеччина) переміг у конкурсі DOCU/КОРОТКО, спеціальна відзнака – стрічка Родріго Рібейру «Біла смерть чорного чаклуна» (Бразилія). Особливу відзнаку національного конкурсу DOCU/УКРАЇНА вручили фільму С. Мозгового «Сіль з Бонневілью» (Україна – Польща – Грузія). Також у рамках національного конкурсу відбулася українська прем'єра документально-анімаційної стрічки У. Осовської і Д. Страшного «Казка про Коника» (Україна – Естонія), який розповідає про українського культурного та громадського діяча Естонії А. Лютюка (світова прем'єра картини пройшла 5 лютого на фестивалі *DocPoint Tallinn*). У номінації «RIGHTS NOW!», якою відзначають документальні стрічки за значний внесок у дискусію про людську гідність, свободу та рівність, переможцем стала робота Тані Воль Сьоренсен «Колумбійська родина» (Данія); спеціальні відзнаки – фільми «Речі, на які ми не наважуємося» (реж. Бруно Сантамарія Расо, Мексика) та «Невидимі» (реж. Мая Мартіняк, Словаччина). Нагороду від медіапартнера фестивалю *Current Time TV* отримала стрічка А. Горлової. «Цей дощ ніколи не скінчиться» (Україна – Латвія – Німеччина – Катар). Головний приз студентського журі – картина Паломи Сермон-Дай «Малий Самді» (Бельгія), спеціальна нагорода – стрічка Маї Мартіняк «Невидимі» (Словаччина). Серед цьогорічних позаконкурсних програм – традиційна добірка фільмів-призерів міжнародних фестивалів «Досу/Хіти»; секція «Майстри», в якій було представлено роботи метрів неігрового кіно Губерта Саупера (Австрія) і Ай Вейвея (Китай); ретроспектива «Кшиштоф Кесльовський: документальний життєпис» під кураторством Агнешки Голланд, яка особисто товаришувала із режисером і була його сценаристкою (покази стрічок майстра відбулися у партнерстві з польським Інститутом ім. А. Міцкевича); програма «Трубадури кіно: Шотландія і Україна», що презентувала аматорське кіно обох країн завдяки співпраці Львівського та Шотландського кіноархівів (Велика Британія), тощо. Також за підтримки Програми ЄС «Дім Європи» спільно з *Academy of Visual Arts Kharkiv* було проведено *VR DOC LAB* – серію відкритих тематичних лекцій від провідних європейських спеціалістів, які покроково розглянули кожен з етапів створення VR-фільмів. Серед лекторів: голова Європейської лабораторії творців для художньої розширеної реальності Астрід Камке; директор платформи *INVR.SPACE* Сонке Кірхгоф; міжнародний куратор Ульріх Шраут; продюсери Фелікс Гедтке, Зілла Вотсон та ін.

Довженко-Центр повернув в Україну ще один фільм забутої класики українського кіно 1920-х. Це картина «Кіра Кіраліна» (1927) – єдина збережена кінострічка авангардного театрального режисера Б. Глаголіна, а також одна з небагатьох робіт в українському кіно художника Р. Шарфенберга, котрий пра-

цював з Б. Брехтом. У основі сюжету роман румунського письменника П. Істраті. Плівка довжиною 1538 м прибула у фільмофонд Центру з Федерального архіву Німеччини. Ще одну копію виявили в Румунській сінематеці. Зі свого боку румунська сторона погодилася самостійно відсканувати власну копію довжиною 1510 м та передати сканокопії в Україну. Після отримання відсканованих копій обох версій фільму фахівці Довженко-Центру зроблять порівняльний аналіз та, в разі потреби, реконструкцію фільму для отримання найбільш повної та близької до оригіналу копії «Кіри Кіраліни».

18 березня в національний прокат вийшла історична драма грузинського режисера Зази Урушадзе «Антон і червона химера» (Україна – Грузія – Канада – Литва). В основу сценарію лягла книга нащадка німецьких колоністів, канадського письменника Д. Ейслера «Антон, його друг і російська революція». Музику до кінокартини створив видатний український композитор М. Скорик. А 17 березня на телеканалі «1+1» відбулася прем'єра історичного серіалу з елементами фентезі «Слов'яни» (Україна – Словаччина). Попередньо показ 12-серійного проекту успішно відбувся на словацькому телеканалі «TV JOJ». Його переглянуло майже 700 тисяч глядачів (14% населення країни). Серіал створено за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України.

У березні французька компанія *Federation Entertainment* спільно з *Apple Tree Vision* розпочала в нашій країні зйомки англомовного мінісеріалу про космос «Infinity» для телеканалу «Canal+». Детективний серіал складатиметься з шести епізодів. У ньому задіяні як закордонні, так і вітчизняні актори. Також міжнародна компанія *Apple Tree Vision* готується до зйомок повнометражної драми «ШТТЛ», до втілення якої долучилися Україна, Франція та Бельгія. Режисер стрічки – Адрієн Волтер. У проєкті візьмуть участь американські, ізраїльські та українські актори. Тимчасом у Вилковому тривали зйомки фільму «Край ріки», який реалізують Одеська кіностудія і болгарська кінокомпанія «Маджик Маунт». Режисером-постановником, співпродюсером і співавтором сценарію стрічки є болгарський кінематографіст Василь Барков. Своєю чергою Д. Сухолиткий-Собчук завершив знімальний процес своєї дебютної ігрової повнометражної стрічки «Памфір» (Україна – Франція – Польща – Чилі). Картину знімали в Карпатах та на Буковині. Над постпродакшном фільму працюватимуть у Франції та Польщі.

За кордоном

Україна взяла участь у Європейському кіноринку (*European Film Market*), який 1–5 березня проходив онлайн у межах LXXI Берлінського міжнародного кінофестивалю (Німеччина). Під час форуму діяв Український національний стенд, організований Асоціацією кіноіндустрії України за підтримки Державного агентства України з питань кіно і за участі Української кіноасоціації, Української кіноакадемії та інших професійних спілок та організацій. Діяльність майданчика було сфокусовано на просуванні українських фільмів на міжнародний кіноринок і налагодженні співпраці з іноземними партнерами, інформуванні закордонних колег про знімальний процес в Україні, привабливі локації для зйомок та запровадження кешрібейтів. Організатори української секції у віртуаль-

ному режимі відповідали на запити відвідувачів, допомагали з пошуком українських партнерів та координували організацію зустрічей. До складу української делегації увійшли фестивальні відбірники, дистрибутори, продюсери, представники профільних асоціацій та державних структур. Також у рамках форуму пройшли конкурсні та ринкові покази нових українських фільмів (для широкого загалу фільми демонструватимуть 9–20 червня). Зокрема в рамках конкурсної програми *Berlinale Generation 14+* відбулася світова прем'єра повнометражного дебюту К. Горностай «Стоп-земля». Також було представлено стрічки «Chola the Bear»/«Урсус» З. Буадзе, «Пазли» А. Кирилова та «Гуллівер повертається» Тоні Боніллі й І. Максимова. Під час роботи Європейського кіноринку компанія *FILM.UA Distribution* продала права на показ історичного екшена А. Сеїтаблаєва та Дж. Вінна «Захар Беркут» у Японії (дистрибутор *International Production Associates Inc*) і Південній Кореї (*Movement Pictures*).

Український кінематограф було успішно репрезентовано й на інших міжнародних кінофорумах. Зокрема стрічку І. Цілик «Земля блакитна, ніби апельсин» (Україна – Литва) відзначено нагородою американської кінопремії *Cinema Eye Honors 2021* у категорії «Spotlight Award». Премія заснована у США в 2008 році для відзначення майстерності та інновацій у документальному кіно. Кінопроект С. Лисенка «Лимани. Бій за рай» про Національний природний парк «Тузлівські лимани» переміг на пітчінгу одного з найбільших документальних форумів Центральної та Східної Європи – *East Doc Platform 2021* та отримав режисерську нагороду від *Current Time TV*. Міжнародне журі відзначило стрічку за «дуже сильні сцени, героїв та тему жадібності людини проти захисту світу природи». Проект кримінальної драми О. Сенцова «Носоріг» (Україна – Німеччина – Польща) взяв участь у індустриальній секції *Works in Progress* кіноринку *Sofia Meetings 2021*, який відбувся в межах Міжнародного кінофестивалю в Софії (11–31 березня, Болгарія). Українська компанія *Studio KAPI* представила анімаційний пригодницький серіал «Мишко та Місячна Дзвінка» за мотивами творів Н. Гузеєвої на спеціалізованому форумі *M:brane Forum 2021* у Мальме (16–18 березня, Швеція, онлайн-формат).

14 березня блогер зі Швейцарії *Le Grand JD* опублікував на своєму ютуб-каналі короткометражний документальний фільм про російсько-українську війну «La guerre en Ukraine» («Війна в Україні»). Автор побував на передовій і поспілкувався з бійцями ЗСУ та місцевими мешканцями. Стрічку знято французькою мовою. За місяць картина зібрала понад 2 млн 220 тис. переглядів.

Компанія «Медіа Група Україна» продала свої серіали до Індії й Танзанії. Мелодрами «Обручка з рубіном» і «На твоєму боці» демонструватиме індійська VOD-платформа *MX Player* (нараховує понад 280 млн користувачів). А серіал «На твоєму боці» – цифровий супутниковий провайдер *Azam TV* у Танзанії.

Візуальні мистецтва в Україні

25 березня до Дня волі Білорусі в Мистецькому арсеналі відбулося віртуальне відкриття масштабної виставки сучасного білоруського мистецтва під назвою «Кожны дзень. Мистецтво. Солідарність. Спротив». Захід присвячено ре-

волюційним процесам у Білорусі. Експонуються роботи понад 80-ти білоруських художників. Кураторами заходу виступили білоруські митці, які наразі проживають за межами рідної країни: Олексій Борісьонок, Андрій Дурейка, Марина Напрушкіна, Антоніна Стебур, Максим Тимінько та Сергій Шабохін. Безпосередньо ознайомитися з роботами можна буде після послаблення карантину. Проте команда проекту підготувала 3D-тур виставкою, аудіогід та насичену дискусійну програму.

16 березня Західний регіональний центр Національної академії мистецтв України, Музей скла у Нінбо (КНР) та Музей скла у Львові підбили підсумки IV Премії професора А. Бокотей. Її фундатором є галерея «Грінвейв» із міста Усі на чолі Ю Яомінем – меценатом і колекціонером сучасного українського живопису. До складу журі увійшли: Ю Яомінь (КНР), художник Ремігіус Крюкас (Литва), президент Національної академії мистецтв А. Чебікін, академік А. Бокотей, професор М. Яковлев, доценти кафедри скла ЛНАМ О. Звір і М. Бокотей (Україна). У конкурсі взяли участь 25 молодих митців віком до 35 років. Усі конкурсні роботи увійдуть до колекції Чженцзянського музею скла «Грінвейв». Переможницею премії цього року стала І. Делієва з роботою «Амфора». Друге місце посів О. Іванишин з твором «Плаваючі мрії блакитного сома». Третє – В. Гриневич з роботою «Череп». Володар першої премії традиційно візьме участь у Міжнародній конференції художників-склярів у місті Нінбо (КНР).

За кордоном

«Voloshyn Gallery» першою серед українських галерей стала членом альянсу *New Art Dealers Alliance* (zareєстрований у Нью-Йорку, США). Це некомерційна організація, яка займається культивуванням, підтримкою та просуванням нових голосів у сучасному мистецтві. До міжнародної групи членів альянсу входять як галереї (включно з некомерційними художніми просторами), так приватні особи (професіонали у сфері мистецтва, незалежні куратори та директори галерей).

31 березня Посольство України в Республіці Сингапур спільно з платформою *V-Art* провело відкриття віртуальної виставки робіт Р. Мініна «The Art of Mining». Під час заходу було проведено віртуальну зустріч з митцем, кураторську екскурсію виставкою та розмову із запрошеними спікерами на тему «Діджиталізація сфери культури та мистецтва». Захід відбувся у день відзначення 29-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Сингапуром.

Україну було представлено на ярмарку сучасного мистецтва *VII ARTANKARA Contemporary Art Fair*, який з 30 березня по 3 квітня приймала Анкара. Під час виставки-ярмарку діяв Національний стенд, організований Посольством України в Туреччині спільно з артпростором «ЦеГлинаАрт» і платформою *Istanbul Artist Residency*. На майданчику можна було ознайомитися з керамікою О. Дворак-Галік та живописом П. Сьомочкіної, Д. Струка, С. Савченка, Ю. Ковалю і Н. Мірашкіної. Усі представлені картини було створено в рамках проєкту *Istanbul Artist Residency 2020*. Мисткині О. Дворак-Галік і П. Сьомочкіна презентували свої твори безпосередньо.

1–14 березня в кав'ярні-книгарні «Nić» у Кракові (Польща) тривала спільна виставка О. Тарасовської (Україна), К. Мінасян (Україна – Польща) та Якуба Матушевського (Польща). Представлено різні форми образотворчого мистецтва: живопис, комп'ютерну художню графіку, фотографію. Організатори події – Фонд масових видовищ, фонд «Активна інтеграція» та заклад «Nić».

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

30 березня Міністерство закордонних справ України подало номінаційне дос'є «Культура приготування українського борщу» для включення до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО. Українське номінаційне дос'є складається з понад 700 сторінок документальних доказів того, що борщ походить з нашої країни і тісно переплетений з українською культурою. Ініціатором офіційного визнання борщу українською національною стравою виступив шеф-кухар Є. Клопотенко, а Міністерство культури та інформаційної політики України підтримало ініціативу. Розгляд заявки триватиме два роки.

8 березня Надзвичайний і Повноважний Посол Вірменії в Україні Тигран Сейранян, генеральний консул Республіки Вірменія в м. Одеса Геворг Петросян і працівник посольства Нуне Сейранян відвідали Свято-Миколаївську церкву, яка знаходиться в Кілії на Одещині, та поспілкувалися з настоятелем храму. Гості ознайомилися з історією святині та оглянули територію, де було виявлено стародавні пам'ятки вірменської культури – надгробні плити хачкари. Під час зустрічі йшлося про охорону цих давніх пам'яток.

3 березня у середмісті Львова німецький реставратор Дірк Брюггеманн-Булгаков провів воркшоп для студентів Львівського коледжу декоративного й ужиткового мистецтва ім. І. Труша. Майбутні майстри мали змогу на практиці ознайомитися із найсучаснішими європейськими технологіями збереження історичних пам'яток та роботи з каменем. Сам Дірк Брюггеманн-Булгаков очолює команду реставраторів, яка з грудня минулого року проводить у місті повний цикл консерваційних робіт залишків Високого муру та середньовічної брукованої дороги. Для відреставрованих пам'яток планують облаштувати окремий експозиційний простір, аби передати анатомію вулиці середньовічного Львова.

За кордоном

27 березня Національний музей Голодомору-геноциду взяв участь у онлайн-семінарі «Геноциди: меморіалізація та роль музеїв», який організував Музей-архів геноциду 1971 року в Бангладеш. Учасники поділилися досвідом роботи з непростими історичними темами, а також розповіли про комеморативні практики, прийняті в різних країнах світу.

Креативні індустрії

В Україні

11 березня Міністерство культури та інформаційної політики України, за підтримки Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Кон-

курентоспроможна економіка України» представило економічне дослідження креативних індустрій, яке здійснила Київська школа економіки. Звіт презентує загальний економічний зріз креативних індустрій за 2019 рік. Дослідження показало, що креативні індустрії згенерували 3,94% доданої вартості в Україні (117 млрд грн), забезпечили роботою 352 тисяч людей (3,6% зайнятих осіб). Найбільшими креативними секторами за обсягом створеної доданої вартості стали *IT*; реклама, маркетинг та *PR*; аудіовізуальний сектор; архітектура; видавнича справа.

Також завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) ГО «Urban Re-Public» у партнерстві з «AMA group» реалізують проєкт «Південне узбережжя України: від дослідження до розвитку». У рамках проєкту молоді архітектори і дослідники розробили ідеї перетворення міського простору для двох курортних міст Херсонщини – Скадовська та Генічеська. Поточними результатами роботи стали альтернативні сценарії просторових, архітектурно-містобудівних трансформацій, які можуть дати поштовх до якісних екологічних, соціально-економічних і соціально-культурних змін у цих містах. 12 березня проєкт було представлено в Херсонській ОДА. Втілення задуму також передбачає проведення робочих зустрічей з підприємцями, органами влади та громадськістю.

За кордоном

Кліп на пісню «Zenit» гурту *Onuka* переміг у номінації «Найкраще музичне відео» на міжнародному кінофестивалі *ARFF Barcelona 2021* (Іспанія). Режисер відео – Є. Філатов, художниця з костюмів – Л. Патока.

Туризм В Україні

15 березня президент України В. Зеленський підписав Закон «Про приєднання України до Розширеної часткової угоди про культурні маршрути», ухвалений Верховною Радою 16 лютого. Документ є практичною реалізацією положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Розширена часткова угода про культурні маршрути спрямована на формування спільного культурного простору шляхом популяризації європейської ідентичності та приналежності через обізнаність про культурну спадщину Європи, розвиток мереж співпраці, промоцію якісного та сталого транскордонного туризму. Сторонами Розширеної часткової угоди про культурні маршрути є 34 країни, партнерами – Європейський Союз та Всесвітня туристична організація (*UNWTO*). Сертифікат «Культурні маршрути Ради Європи» як відзнаку якості отримали 40 європейських культурних маршрутів, які проходять понад 50 країнами світу. Наразі територією України пролягають лише 3 європейські культурні маршрути. Приєднавшись до Розширеної часткової угоди про культурні маршрути Україна отримує можливість не лише бути учасницею наявних проєктів, а й виступати з ініціативою номінацій, просуваючи власні історичні і культурні наративи.

А 23 березня президент України підписав Указ «Про тимчасове запровадження безвізового режиму для громадян Китайської Народної Республіки, які в'їжджають в Україну з туристичною метою». Згідно з документом з 1 квітня по 30 вересня туристи з КНР зможуть в'їжджати і проїжджати територією України

без віз, якщо термін їхнього перебування в Україні не перевищує 30 днів протягом 180 днів. Рішення ухвалено задля розвитку дружніх відносин між Україною та КНР й активізації двостороннього співробітництва у сфері туризму.

31 березня Кабінет Міністрів схвалив постанову «Про припинення дії Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про співробітництво в галузі туризму». Це стало завершальним етапом виконання внутрішньодержавних процедур, необхідних для припинення дії Угоди, підписаної у 1999 році. Підставою рішення стало припинення фактичного співробітництва в туристичній галузі у зв'язку зі збройною агресією Росії та відсутність перспектив налагодити таку співпрацю надалі. Документ розробило Міністерство культури та інформаційної політики України.

4 березня Міський туристично-інформаційний центр Харкова презентував туристичний проєкт «Польський Харків», розроблений спільно з Генеральним консульством Республіки Польща в цьому місті у рамках проєкту «Харків дипломатичний». Було представлено три нові туристичні маршрути, пов'язані з польськими сторінками історії міста: пішохідний – «Шедеври архітектури Харкова – творіння польських зодчих» і два пішохідно-автобусні – «Польський слід у Харкові» та «Історія дипломатичних представництв Республіки Польща в Харкові».

За кордоном

У Литві завершено роботу над створенням двох україномовних туристичних автобусних аудіогідів. Один маршрут курсуватиме Вільнюсом, другий – від сучасної до давньої столиці Литви – міста Тракая. До створення аудіогідів долучилися співробітники Посольства України у Литві, представники української громади Вільнюса та литовські історики. Особливістю проєктів є те, що увагу в них зосереджено на тих місцях, архітектурних пам'ятках, історичних подіях і особистостях, які поєднують Литву та Україну. Невдовзі екскурсійні маршрути стануть доступними для туристів. Проєкт реалізовано у рамках ініціативи першої леді України О. Зеленської з поширення української мови й впровадження україномовних аудіогідів у найбільш знакових місцях світу.

3 березня Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Іспанія С. Погорельцев обговорив з гендиректором *Barcelona Turisme* (установа з просування туризму в Барселоні) Маріан Муро Олле питання запровадження україномовних аудіогідів у ключових туристичних місцях автономії.

Література В Україні

11 березня Україна долучилася до Міжнародної системи стандартної нумерації серіальних видань (*ISSN*) і стала 91 країною-членом Міжнародного центру *ISSN*. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України, функції Національного центру *ISSN* виконуватиме Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Приєднання до міжнародної системи *ISSN* відкриває Україні нові можливості щодо інтеграції серіальних видань нашої країни в структуру світового інформаційного простору та введення їх до міжнародного інформаційного обігу; репрезентації на міжнародному рівні національної біблі-

ографії серіальних видань, зокрема наукових; використання *ISSN* для впровадження штрихового кодування інформаційної продукції.

Цьогоріч Міжнародну німецько-українську премію імені Олеса Гончара присуджено О. Півненко за роман «Єлень. Пряжа долі». Засновниками нагороди є німецькі меценати Тетяна Куштєвська та Дітер Карренберг, а також Національна спілка письменників України.

З 4 по 31 березня у Дніпрі тривала міжнародна виставка ілюстрації та книжкового дизайну *Cow Illustration Biennale 2020*, на якій було представлено роботи 243-х художників із 39-ти країн: Аргентини, Бангладеш, Білорусі, Болгарії, Боснії і Герцєговини, Бразилії, Великої Британії, Екватору, Єгипту, Індонезії, Іраку, Іспанії, Канади, Китаю, Колумбії, Куби, Литви, Нідерландів, Німеччини, Перу, Росії, Румунії, Сербії, Словаччини, Словенії, Таїланду, Угорщини, Уругваю, Франції, Японії тощо. До складу міжнародного журі увійшли: Анна Клос (Польща), Мохаммед Барранджі (Іран – Велика Британія), Хі Фанг (Китай) і Ліна Дудайте (Литва). Переможцями у номінації «Ілюстрація» стали художники зі США, Чилі, Мексики, Італії, Ізраїлю та Ірану. А в номінації «Книжковий дизайн» відзначено митців з Польщі, Ірану, Туреччини й України.

За фінансової підтримки Міністерства культури та інформування Республіки Сербія у чернівецькому «Видавництві 21» побачила світ книга нобелівського лауреата Іво Андрича «Проклятий двір» у перекладі А. Любки. Це вже другий український переклад цього твору, перший здійснив С. Панько у 1957 році.

За кордоном

До довгого списку Літературної премії Європейського банку реконструкції та розвитку 2021 (*EBRD Literature Prize 2021*) потрапили твори трьох українських письменників: «Тут могла б бути ваша реклама» О. Забужко, «Сірі бджоли» А. Куркова та «Карбід» А. Любки. Премією відзначають найкращі літературні твори з регіонів ЄБРР, перекладені англійською мовою. Переможця буде названо у травні. Своєю чергою на літературну нагороду Центральної Європи «Ангелус» (Польща) номіновано дванадцять українських письменників. Серед них – О. Сенцов, К. Бабкіна, А. Бондар, А. Любка, П. Яценко А. Чех та ін. Крім того, на нагороду також претендує українська письменниця Білорусі Н. Бабіна. Переможця оголосять 16 жовтня. Тимчасом книгу А. Руккаса «Разом з Військом Польським. Армія УНР у 1920 році» відзначено нагородою «Przeglądu Wschodniego», яка вручається з 1994 року однойменним польським науковим часописом за найкращу книжку східноєвропейської тематики.

О. Забужко стала гостею міжнародного літературного фестивалю «Time of the Writer», який щороку відбувається у місті Дурбан (ПАР). 18 березня українська авторка взяла участь у онлайн-панелі «Фемінізм & Творчість письменниці: Шлях до самореалізації та розширення можливостей». Організатор фестивалю – Центр мистецтв Університету Квазулу-Наталь. Торік за підтримки Посольства України в ПАР між Центром мистецтв Університету Квазулу-Наталь та ГО «Форум видавців» було підписано Меморандум щодо обмінів між українськими та південноафриканськими літературними фестивалями.

Цього місяця за кордоном з'явилося чимало перекладів історичних і художніх творів українських авторів. Зокрема за підтримки Громади українців Лі-

вану в бейрутському видавництві «Аль-Муссавер Аль-Арабі» побачила світ книга українського мандрівника XVIII ст. В. Григоровича-Барського «Мандри по святих місцях сходу (Левант)». Переклад на арабську мову здійснив Імадед-дін Раеф. Канадське видавництво «Horner Press» видало працю В. В'ятровича «Друга польсько-українська війна. 1942–1947» в англійському перекладі Ксенії Мариняк. Роман «Інтернат» С. Жадана вийшов друком у видавництві «Yale University Press» у США. Над перекладом працювали Райлі Костіган-Г'юмс та Ісаак Стекхаус Вілер. Серія оповідань «Мій дід танцював краще за всіх» К. Бабкіної та роман «Твій погляд, Чіо-Чіо-сан» А. Любки вийшли польською у серії «Wschodni Express» видавництва «Warsztaty Kultury» у Любліні. Переклад обох видань здійснив Богдан Задура. А в болгарському видавництві «Paradox» видано книгу «Чормет» М. Камиша, перекладач – Лілія Желева.

Релігія В Україні

12 березня у Києві відбулася зустріч Предстоятеля Православної церкви України митрополита Епіфанія зі старшим науковим співробітником Центру аналізу європейської політики (СЕРА), колишнім спеціальним представником Держдепартаменту США з питань України Куртом Волкером. Співрозмовники обговорили актуальну ситуацію в Україні та світі. Зокрема йшлося про міжконфесійні й державно-церковні відносини в нашій країні та про необхідність міжнародної уваги до систематичного порушення релігійної свободи на окупованих Росією територіях – у Криму і на Донбасі.

19 березня делегація одного з найбільших індонезійських релігійних об'єднань – «Мухаммадія» (*Muhammadiyah*) у супроводі Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Індонезія в Україні Юдді Кріснанді відвідала Ісламський культурний центр Києва. До складу делегації увійшли науковці, релігійні діячі та представники індонезійського парламенту. Під час візиту гості провели зустріч із керівництвом Духовного управління мусульман України «Умма» та Всеукраїнської асоціації «Альраїд». До розмови також приєдналася голова Ліги мусульманок України Н. Мамутова. Учасники обговорили особливості сучасної мусульманської громади в Україні, індонезійський досвід міжконфесійного діалогу та побудови відносин із державними інституціями. За підсумками зустрічі сторони домовилися про співпрацю в галузі освіти та міжкультурного обміну.

Нагороди За кордоном

Рішенням міністра культури Франції Є. Уткіну, який є засновником київського міжнародного артфестивалю *Bouquet Kyiv Stage* та культурного центру «Дім Майстер Клас», було надано звання Кавалера Ордена мистецтва і літератури. Діяч отримав відзнаку за особистий внесок у популяризацію сучасної французької культури в Україні та розвиток французько-українського співробітництва. Орден мистецтва і літератури (*L'Ordre des Arts et des Lettres*) – одна із найпочесніших нагород Франції, яку вручають видатним діячам культури. Орден має три ступені – командор, офіцер і кавалер.

Конференції В Україні

Провідні науковці зі США, Франції, Польщі, Румунії, Словаччини та України взяли участь у міжнародній науковій конференції «„Львівський собор” 1946 року: історичні обставини та сучасні оцінки», приуроченій до 75-х роковин Львівського псевдособору, який, згідно з планом НКВС СРСР, мав ліквідувати Українську греко-католицьку церкву. Учасниками заходу також стали представники державних інституцій і церковних структур, зокрема Глава УГКЦ Блаженніший Святослав, архієпископ ПЦУ Євстратій (Зоря), очільник Українського інституту національної пам'яті А. Дробович, директор архіву СБУ А. Когут та ін. На пленарних засіданнях підняли питання форм і методів репресивної політики радянської влади та її спецслужб, спрямованої на ліквідацію УГКЦ; етапи і зміст підпільної діяльності УГКЦ; уроки і завдання сучасної та майбутньої співпраці Церкви, держави й громадянського суспільства для подолання травм минулого та гармонізації сучасних міжконфесійних взаємин. Захід відбувся 4 березня у змішаному форматі (закордонні учасники долучилися онлайн). Організатори – Інститут історії Церкви та Київський центр Українського католицького університету.

Просвітництво В Україні

2 березня Український інститут та проєкт «iZhakultura» презентували у столиці історико-гастрономічне видання «Україна. Їжа та історія». Над книгою працювала команда шеф-кухарів і дослідників гастрономічних студій з різних регіонів України. Наразі книга доступна українською та англійською мовами, на черзі переклади французькою і португальською. Видання буде поширюватися серед дипломатичних представництв різних країн.

За підтримки Українського культурного фонду ГО «Братство імені князів Острозьких» створила для Віртуального музею спадщини князів Острозьких інтерактивну карту володінь цього княжого роду. Завдяки мапі можна здійснити онлайн-мандрівку містами п'яти країн – Литви, Польщі, Словаччини, Білорусі та України, – які колись належали князям Острозьким і зберегли своє історичне надбання до наших днів.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 41. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12